პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ახალგაზრდა სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

გამოცემის მეცხრე წელი

№ 5 (280)
პარასკევი,
12
თებერვალი,
1960 წ.
ფასი 15 კაპ.

კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება

გაზაფხულის მოსვლას უპირველესად ცხოველი მზე, გაშლილი ყვავილები და ფრინველთა ჭიკ-ჭიკ-გალობა გვაუწყებს. გული ამ დროს ყოველთვის აღფრთოვანებულია, გრძნობა — ნატიფი, ნაზი, ულევი...

ახეთივე გრძნობა დაეუფლებოდა ყოველ ადამიანს, რომელიც 8 თებერვალს უნივერსიტეტში შემოივლიდა: ყვავილებივით გაფურჩქნული ახალგაზრდობა, მათი მზესავით მომღიმარი სახეები, ჯანსაღი სიცილი, თბილი, მეგობრული — „გამარჯობა"!

ორკვირიანი არდადაგების შემდეგ კვლავ დაუბრუნდნენ მშობლიურ ხახწავლებელს, კვლავ აჟრიამულეს დადუმებული დერეფნები, კვლავ აზმიანდნენ მერხები აუდიტორიებში, მოკრძალებით ესალმებიან საყვარელ პედაგოგებს.

უფროსკურსელებისთვის ყოველივე ეს თითქმის ჩვეულებრივი მოვლენაა, ისინი უკვე მიეჩვიენ ამას, მაგრამ მაინც ღელავენ ყოველთვის... პირველკურსელები კი განსაკუთრებით განიცდიან. ორკვირიანი დასვენება ორ საუკუნესავით გაგრძელდა... არასდროს მობეზრდებათ მშობლიური სოფლები, ქალაქები, მაგრამ გული მაინც სასწავლებლისკენ მოუწევდათ, მეგობრების და მასწავლებლების ნახვა ესწრაფვოდათ. აი, გივი მოლაშხია, ჟურნალისტიკის განყოფილების სტუდენტი. მას დასვენებაც მოუსწრია, სოფლად ოჯახსაც წახმარებია ფიზიკურ შრომაში და ახლა კმაყოფილი დაბრუნებია უნივერსიტეტს, ახალი ენერგიით აპირებს დაეუფლოს მეცნიერების მწვერვალებს, რათა ზაფხულის საგამოცდო სესიებს ისევე კარგი მომზადებით შეხვდეს, როგორც შეხვდა პირველ გამოცდებს ზამთრის სესიების დროს. იგივე შეგვიძლია ვთქვათ ფილოლოგიის ფაკულტეტის დანარჩენ ფრიადოსან პირველკურსელებზე: ლამარა ბახტაძეზე, მზია ქირთბაიაზე, ჯუმბერ ტიკარაძეზე, ლუდმილა პატოჩიანსა და სხვებზე.

აქვე არიან წარმოებიდან მოუწყვეტლად მოსწავლე სტუდენტები: მზია ლოლომე, ვიოლეტა ლლონტი, ოთარ გამსახურდია, ბესიკ ჯორბენაძე და სხვები, რომლებიც გამოცდებს კარგად მომზადებულნი შეხვდნენ, ფრიადი შეფასება მიიღეს და არდადეგების დღეებშიც ასევე ბეჯითად განაგრძეს შრომა მშენებლობებზე, საწარმოებში. ყველა მათგანს ერთი სურვილი აქვს: კიდევ უფრო მეტ წარმატებებს მიაღწიონ მეორე სემესტრში.

კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება, მეგობრებო! წარმატებებს გისურვებთ სწავლასა და შრომაში!

ჯემალ მეძღლიშვილი,
ჟურნალისტიკის განყოფილების I კურსის სტუდენტი.

მიღწეულით არ დაკმაყოფილდეთ!

უნივერსიტეტის დერეფნებში სესიების დროს რომ ჩაგევლოთ, უსათუოდ იცნობდით პირველკურსელებს, რადგან, ისინი ყველაზე მეტად და უჩვეულოდ ღელავდნენ. გასაკვირიც არ იყო, ეს ზამთარი მათთვის მნიშვნელოვანი იყო ფრიად.

როგორც ცნობილია, წელს უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტზე 44 სტუდენტი ჩაერიცხა პირველ კურსზე, ამათგან 30 ორ წელზე მეტი საწარმოო სტაჟით იყო, ხოლო თითქმის ყველა დანარჩენი პირდაპირ სკოლის მერხიდან მოვიდა.

ისინი მოვიდნენ ნათელი ოცნებებით მომავალზე და რაღაც ახალი შემოიტანეს უნივერსიტეტის ცხოვრებაში.

სასწავლო წლის დასაწყისში ჩვენი გაზეთი რუბრიკით—„ლაპარაკობენ პირველკურსელები" ათავსებდა პირველკურსელთა წერილებს, რომლებშიაც ისინი მოგვითხრობდნენ, თუ როგორ გადაწყვიტეს ამა თუ იმ ფაკულტეტზე შესვლა და რა იყო მათი მოწოდება.

პირველკურსელები მთელი ძალითა და ენერგიით დაეწაფნენ ცოდნას, წიგნებს. შედეგი კი იანვრის საგამოცდო სესიებმა გვიჩვენა. 44 სტუდენტიდან შვიდმა (ე. ოძელაშვილი, თ. სეფიაშვილი, ბ. სახვაძე, ო. ოგანეზოვი, ე. ბატიაშვილი, ლ. ტუხაშვილი, ა. სიხარულიძე) ყველა საგანში ფრიადი შეფასება მიიღო, 18-მა—ფრიადები და კარგები, ორმა ამხანაგმა — მ. წულუკიძემ და ჯ. ჭაბუკიანმა სათანადოდ არ იზრუნეს სწავლაზე და, შედეგად, არადამაკმაყოფილებელი ნიშნები მიიღეს. დანარჩენები კი სამოსნები არიან. ეს მაჩვენებლები არცთუ სახარბიელოა, რადგან პირველკურსელთაგან მეტს მოითხოვდნენ და მეტსაც მოელოდნენ.

რასაკვირველია, პირველკურსელები ამით არ დაკმაყოფილდებიან. ისინი მთელი მონდომებით და გულისყურით შეუდგებიან მეცადინეობას, რათა სასწავლო წლის დასასრულს უკეთესი მაჩვენებლებით შეეგებონ.

ანზორ სიხარულიძე,
ისტორიის ფაკულტეტის I კ. სტუდენტი.

რუსი, აზერბაიჯანელი, სომეხი და ქართველი ხალხების ლიტერატურული ურთიერთობისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო სესიასთან დაკავშირებით ჩვენი უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ მოაწყო დიდი გამოფენა.

ვიტრინებში უხვად იყო წარმოდგენილი აღნიშნული ლიტერატურული ურთიერთობის ამსახველი სამეცნიერო, პოპულარული და თარგმნითი მხატვრული ლიტერატურა რუსულ, აზერბაიჯანულ, სომხურსა და ქართულ ენებზე, აგრეთვე ბევრი საჟურნალო სტატია.

გამოფენამ სესიის მონაწილეთა და მნახველთა დიდი დაინტერესება გამოიწვია.

სურათზე: გამოფენის ერთ-ერთ ვიტრინასთან.
ფოტო ს. ონანოვისა

მადლობა უნივერსიტეტს

ბავშვობიდანვე ვიწყებ შრომით საქმიანობას, ყოველთვის დიდი სურვილი მქონდა სამუშაოსაგან მოუწყვეტლივ მესწავლა, მიმეღო უმაღლესი განათლება.

და ჩემი სურვილი ახრულდა — შარშან, 45 წლის ასაკში, დავამთავრე უნივერსიტეტის დაუსწრებელი ეკონომიური ფაკულტეტი მრეწველობის ეკონომიკის სპეციალობით ჩემი ასაკის ადამიანისათვის იოლი როდი იყო უნივერსიტეტში სწავლა, მაგრამ ყველა სიძნელე დავძლიე და მივიღე დიპლომი ეკონომისტის კვალიფიკაციით, შვილებისათვის ბევრჯერ დამიმალავს ჩათვლის წიგნაკი, რათა „დამაკმაყოფილებელი" ანუ, როგორც იტყვიან, სამიანი ნიშანი არ ენახათ და სწავლაში ჩემთვის არ „მოებაძათ", მამულსაც ხომ ის ურჩევნია, რომ შვილი სჯობდეს მამასა და ჩემი შვილები მართლაც მჯობნიდნენ.

უნივერსიტეტში სწავლის ხუთმა ნაყოფიერმა და დაუვიწყარმა წელმა განვლო. საფუძვლიანი ცოდნა მოგვცა ქართული მეცნიერების თალებმაღალმა ტაძარმა. ყველა კურსდამთავრებულის სახელით მინდა გულითადი მადლობა გადავუხადო უნივერსიტეტის მთელს კოლექტივს, განსაკუთრებით კი ჩვენს აღმზრდელ მასწავლებლებს, რომლებიც ერთი წუთითაც კი არ იშურებდნენ ცოდნასა და ენერგიას, რათა ჩვენ საფუძვლიანი განათლება მიგვეღო.

კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა უდიდეს ყურადღებას უთმობენ წარმოებისაგან მოუწყვეტლად მშრომელთა სწავლების შემდგომ სრულყოფასა და გაუმჯობესებას. ჩვენ, შარშანდელ კურსდამთავრებულებს, უნივერსიტეტში დაუსწრებელი ეკონომიური სწავლების გაუმჯობესების მიზნით გვაქვს რამდენიმე წინადადება, რომელთა ცხოვრებაში გატარება მიზანშეწონილად მიგვაჩნია.

ეკონომიური ფაკულტეტის დაუსწრებელ განყოფილებაზე უნდა შეიქმნას სტუდენტთა სამეცნიერო საბჭო, რაც ხელს შეუწყობს დაუსწრებელი სწავლების სტუდენტებში სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ჩვევების გამომუშავება-გ ა ღ რ მ ავებას. დაუსწრებელი სწავლების ბევრი სტუდენტი წარმოების ნოვატორი, რაციონალიზატორული წინადადებების ავტორია. სტუდენტთა სამეცნიერო წრეების მუშაობაში ჩაბმა და ჩვენი ცნობილი მეცნიერების კონსულტაციები დიდად დაეხმარება მათ შემოქმედებითს ზრდაში.

საჭიროა უზრუნველვყოთ სტუდენტები სახელმძღვანელოებით, სპეციალური და დამხმარე ლიტერატურით, პროგრამებითა და მეთოდური სახელმძღვანელოებით ქართულ ენაზე, რომელთა ნაკლებობას ჩვენ დიდად განვიცდიდით. კარგი იქნება, თუ დაუსწრებელი ეკონომიური ფაკულტეტის სტუდენტებს ლექციებს ხშირად წაუკითხავენ ცნობილი პროფესორ-მასწავლებლები, რომელთა რიცხვი უნივერსიტეტში საკმაოდ დიდია.

დაუსწრებელი ეკონომიური ფაკულტეტის დეკანატმა ყველა ღონისძიება უნდა მიიღოს, რათა ჩვენმა მუშებმა და კოლმეურნეებმა უნივერსიტეტში მიიღონ მეცნიერების საფუძვლების ღრმა ცოდნა.

ვარლამ ბობოხიძე,
ეკონომიური ფაკულტეტის დაუსწრებელი განყოფილების კურსდამთავრებული.

დასვენების დღეებში

ზამთრის საგამოცდო სესიებზე პირველი ხუთიანის მიღებით უსაზღვროდ გახარებულმა და ბედნიერმა შინაარსიანად და საინტერესოდ გავატარე ჩემი ახალი ცხოვრების პირველი საზამთრო არდადეგები მშობლიურ სოფელში. ნასიამოვნები დავრჩი განცდილითა და ნახულით. მრავალი ახალი ფურცელი შევმატა შთაბეჭდილების ჩასაწერ წიგნაკს. შევაგროვე ქართული ზეპირსიტყვიერების რამდენიმე ნიმუში მშობლიურ სკოლაში, სოფლად დასასვენებლად ჩასულმა ახალგაზრდებმა ადგილობრივი ძალების დახმარებით მოვაწყვეთ ლიტერატურული საღამო თემაზე:— „წინ — ბედნიერებისა!"

მხიარულებით აღსავსე დასვენების დღეები მალე მიიწურა და, აი, უკვე საკმაოდ დასვენებული და სწავლის დაწყებას მონატრებული, ახალი ენერგიით დავუბრუნდი სიბრძნის დიდებულ ტაძარს.

ჩვენს წინაშე დიდი და სერიოზული ამოცანები დგას, ჩათვლის წიგნაკში ჩაწერილი პირველი ხუთიანები ბევრ რამეს მავალებს.

მზია ქირთბაია,
ფილოლოგიის ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტი

ფიზიკის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტმა ირინა როსტოვსკაიამ ზამთრის საგამოცდო სესიები ფრიადებსა და კარგებზე ჩააბარა. ახლა მას ხშირად ნახავთ ნახევარგამტართა პრობლემურ ლაბორატორიაში, სადაც იგი მუშაობს თავის სადიპლომო შრომაზე — „ნახევარგამტართა ფოტო-ელექტრული თვისებები".

ფოტო ა. ბემჯიანისა

დაუვიწყარი ექსკურსია

ჩვენი უნივერსიტეტის სიმფონიური ორკესტრის წევრები ზამთრის არდადეგების პერიოდში საექსკურსიოდ ვესტუმრეთ სომხეთის სსრ დედაქალაქს — ერევანს.

2 თებერვალს, საღამოთი, ერევანში ვიყავით. ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მეტად გულთბილად მიგვიღეს. სტუდენტთა საერთო საცხოვრებელში გამოგვიყვეს ოთახები. მეორე დღეს დავათვალიერეთ უნივერსიტეტი, სადაც პარტიული კომიტეტის მდივანი და სასწავლო ნაწილის პრორექტორი გვესაუბრნენ უნივერსიტეტის ისტორიაზე, სასწავლო და სამეცნიერო მუშაობაზე, სტუდენტთა თვითშემოქმედებისა და სპორტულ წარმატებებზე. ვნახეთ უნივერსიტეტის კაბინეტ-ლაბორატორიები. ფიზიკის ფაკულტეტის თანამშრომლებს ვესაუბრეთ ჩვენი უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტის წარმატებებზე. ყოველ წუთს ვგრძნობდით სომეხი მეგობრების დიდ ყურადღებასა და სტუმართმოყვარეობას. ისინი ყოველთვის თან გვახლდნენ და არაფერს იშურებდნენ, რათა საფუძვლიანად გაგვეცნო მათი დედაქალაქი. ქალაქის დათვალიერებისას ალტაცებაში მოგვიყვანა „გამარჯვების პარკმა", ქალაქის ახალმა მშენებლობებმა, დიდი შთაბეჭდილება დატოვა ჩვენზე ერევნის სახელმწიფო წიგნსაცავისა და სურათების გალერეის დათვალიერებამ. შემდეგ მასპინძლებმა წაგვიყვანეს ეჩმიაძინში. წამოსვლისას უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ გაგვიმართა ბანკეტი, სადაც მასპინძლებმა სურვილი გამოთქვეს, რომ ჩვენი სიმფონიური ორკესტრი უახლოეს ხანში კონცერტით გამოვიდეს სომეხი სტუდენტების წინაშე. ექსკურსიის მონაწილეებს დიდხანს დაგვამახსოვრდება ერევნელი მეგობრების გულთბილი მიღება და გულუხვი სტუმართმოყვარეობა.

გიორგი ალმანოვი,
ფიზიკის ფაკულტეტის ლაბორანტი, ექსკურსიის ხელმძღვანელი.

სამეცნიერო პრეზიდიუმის მაგიდას უსხედან (მარცხნიდან მარჯვნივ): პროფ. ვ. შადური, დოც. პ. კეკელიძე (თბილისი), პროფ. ა. შარიფი (მოსკოვი), პროფ. რ. ოგანისიანი (ერევანი), პროფ. ს. ყლენტი (თბილისი, უნივერსიტეტის სამეცნიერო ნაწილის პრორექტორი), პროფ. პ. ბერკოვი (ლენინგრადი).

დიდმნიშვნელოვანი ღონისძიება

ამიერკავკასიელი ლიტერატურათმცოდნეები არაერთხელ შეხვედრიან ერთმანეთს, მაგრამ ის შეხვედრა, რომელიც მოეწყო 3—5 თებერვალს თბილისის უნივერსიტეტში, სრულიად განსაკუთრებულ ადგილს დაიჭერს ჩვენი ლიტერატურისმცოდნეობის ისტორიაში.

ჯერ კიდევ ორი წლის წინათ, უნივერსიტეტის რუსული ლიტერატურის ისტორიის კათედრაზე წარმოიშვა იდეა მოძმე ხალხების ლიტერატურათა ურთიერთობის საკითხებზე ყოველწლიურად სამეცნიერო სესიების ჩატარების შესახებ. ეს იდეა თვით ცხოვრებამ გვიკარნახა. ლიტერატურული კავშირ-ურთიერთობის პრობლემები ყოველთვის აქტუალური იყო, მაგრამ მათ განსაკუთრებული როლი ენიჭება ახლა, როცა მთელ მსოფლიოში ხალხთა მეგობრობისათვის არნახული მოძრაობა გაჩაღდა. ამ პირობებში ჭეშმარიტად უდიდესი სამეცნიერო და პოლიტიკური მნიშვნელობა აქვს ხალხთა მრავალსაუკუნოვანი და მდიდარი ლიტერატურული თანამშრომლობა-მეგობრობის მეცნიერულ შესწავლას.

კვლევა-ძიების ამ დარგში საბჭოთა მეცნიერებს და, კერძოდ, ამიერკავკასიელ ლიტერატურათმცოდნეებს დიდი მიღწევები აქვთ. მრავალრიცხოვან გამოკვლევებში მარქსისტული თვალსაზრისით გაშუქებულია რთული საკითხები. მხილებულია ბურჟუაზიული კომპარატივიზმი, გამომზეურებულია დიდძალი მასალა, მაგრამ მეცნიერების ამ სფეროში ერთი ნაკლი გვაქვს: ლიტერატურული კავშირ-ურთიერთობის მკვლევარები თვითონ არ არიან ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირში. მათ მოღვაწეობაში არ იგრძნობა გეგმაშეწონილობა, შეთანხმება, კოორდინაცია.

ამიტომ აზერბაიჯანელ და სომეხ კოლეგებთან შევთანხმდით ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირ-ურთიერთობა დაგვემყაროთ, ვითანამშრომლოთ და თბილისში, ერევანსა და ბაქოში (რიგრიგობით) ყოველწლიურად ჩავატაროთ სპეციალური გაერთიანებული სამეცნიერო სესიები ლიტერატურული კავშირ-ურთიერთობის საკითხებზე.

პირველი სესია მაღალ დონეზე ჩატარდა. პროფ. ვ. შადურის შესავალი სიტყვის შემდეგ სესიის პირველ სხდომაზე მოსმენილი იქნა ლენინგრადის უნივერსიტეტის პროფესორის პ. ბერკოვის ზოგად-თეორიული მოხსენება ეროვნულ ლიტერატურათა ურთიერთობის შესწავლის პრობლემებზე. სპეციალური სხდომა მიეძღვნა თემას—„ა. ჩეხოვი და ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურა" (მომხსენებლები: ხ. აგალაროვა, რ. ოგანისიანი და პ. ლუდუშაური). ვინაიდან პირველი სესია წარმოადგენდა მომავალი ყოველწლიური სესიების ერთგვარ შესავალს, ჩვენ აქ მთავარი ყურადღება დავუთმეთ ჩატარებული მეცნიერული მუშაობის შეჯამებასა და პერსპექტივების დასახვას. ამიტომ სამეცნიერო სესიაზე მოსმენილ იქნა ექვსი მიმოხილვითი მოხსენება: რუსულ-აზერბაიჯანული ლიტერატურული ურთიერთობის შესწავლის შედეგები (მეცნ. კანდიდატი გ. ბაბაევი), რუსულ-სომხური ლიტერატურული ურთიერთობის შესწავლის შედეგები (პროფ. რ. ოგანისიანი და დოც. ა. მარგარიანი), რუსულ-ქართული ლიტერატურული ურთიერთობის შესწავლის შედეგები (დოცენტები — ლ. მენაბდე, დ. თუხარელი, ო. ბაქანიძე და ვ. ცისკარიძე), ქართულ-სომხურ-აზერბაიჯანული ლიტერატურულ ურთიერთობათა შესწავლის შედეგებს მიეძღვნა დოცენტების — მ. სეიდოვის, ა. ერევანლის, მ. ზავარიანისა და მეცნიერების კანდიდატის—დ. ალიევას მოხსენებები.

როგორც მოხსენებებმა, ისე, საერთოდ, სამეცნიერო სესიამ ცხოველი ინტერესი გამოიწვია. გარდა ქართველი, სომეხი და აზერბაიჯანელი მეცნიერებისა, სესიის მუშაობაში მონაწილეობდნენ ლიტერატურათმცოდნეები მოსკოვიდან, ლენინგრადიდან, რიგიდან, ორჯონიკიძიდან, პიატიგორსკიდან და სხვა ქალაქებიდან. მოხსენებათა განხილვაში მონაწილეობა მიიღეს: პროფ. პ. ბერკოვმა (ლენინგრადი), პროფ. ა. შარიფმა (მოსკოვი), პროფ. პ. ბერაძემ, დოც. ს. ხუციშვილმა, დოც. მ. ბაისაგოლოვამ, გ. პრილიპკომ (თბილისი), დოც. ა. როშალმა, დოც. ს. ასადულაევმა, ასპ. მ. სადიხოვმა (ბაქო), მეცნიერების კანდიდატმა ა. ხადარცევამ, დოც. გ. კრავჩენკომ (ორჯონიკიძე), მეცნიერების კანდიდატმა პ. სელეგეიმ (პიატიგორსკი), მეცნიერებათა კანდიდატმა ნ. ჯუსოევმა (სტალინირი) და სხვა.

სიტყვაში გამოსულმა ამხანაგებმა ერთსულოვნად მოიწონეს ყოველწლიური სპეციალური სესიების ჩატარების იდეა, მაღალი შეფასება მისცეს პირველ სესიაზე წაკითხულ მოხსენებებს და მრავალი საყურადღებო შენიშვნა გააკეთეს.

სესია ჩატარდა მოძმე რესპუბლიკების წარმომადგენელთა ინტერნაციონალური მეგობრობის ნიშნის ქვეშ.

გადაწყდა მეორე სესია მოწვეულ იქნეს 1961 წელს ქალაქ ერევანში.

პირველმა სესიამ მტკიცე საძირკველი ჩაუყარა მომავალ ყოველწლიურ გაერთიანებულ სამეცნიერო სესიებს. ეს მნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენი კულტურის ისტორიაში. დაიწყო ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურულ ურთიერთობათა სისტემატური და გეგმაშეწონილი შესწავლა.

პროფ. **ვანო შადური,**
ი. ბ. სტალინის სახ. თსუ რუსული ლიტერატურის კათედრის გამგე.

△

სამეცნიერო სესიის სხდომებს დიდძალი მსმენელი ესწრებოდა როგორც ჩვენი ქალაქიდან, ისე ჩამოსულნი. სურათზე — დამსწრეთა შორის წინაპლანზე თქვენ ხედავთ (მარცხნიდან მარჯვნივ) პროფ. მ. ზანდუკელს, პროფ. ა. ჩხეიძეს (თბილისი), დოც. ა. მარგარიანს, (ერევანი), მეცნ. კანდ. გ. ბაბაევსა და დოც. ხ. აგალაროვას (ბაქო).

▽

ყველაზე ძვირფასი მონაპოვარი

ჩემი შთაბეჭდილებანი, მიღებული რუსი, აზერბაიჯანელი, სომეხი და ქართველი ხალხების ლიტერატურული ურთიერთობისადმი მიძღვნილი პირველი სამეცნიერო სესიიდან, განუყოფელია იმ საერთო შთაბეჭდილებებისაგან, რომლებიც ჩემზე დასტოვა განახლებულმა თბილისმა. თბილისი პირველად მესამედი საუკუნის წინათ ვნახე. მაშინ მას ჯერ კიდევ შერჩენოდა აღმოსავლური ელფერი; ვიწრო ქუჩები, რომლებსაც მხოლოდ მრავალი რიგიდა მიღმა თოვლიან მაიდანი, დილიდან საღამომდე აყვავებული, სხვადასხვა ჯურის საქმოსნები, მეჩეთი, ძველი ქარავანსარაია აქლემებით. ჯებირშემოუვლებელი მტკვარი, რომელიც საზამთროს ქერქსა და ნაგავს მიატივტივებდა, და იქვე მობანავე ხალხი. ველარ ვიცანი, რაოდენ გამოცვლილა ყველაფერი ამ 34 წლის მანძილზე!

ახლა თბილისი უდავოდ ერთერთი ულამაზესია საბჭოთა კავშირში. ახევე, უეჭველად ქალაქის ერთ-ერთ სამკაულს მისი დიდებული უნივერსიტეტი წარმოადგენს.

ლენინგრადის უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი, სადაც მე ვმუშაობ, მოთავსებულია ჯერ კიდევ პეტრე დიდის დროს აგებულ შენობაში. ნეტავ ჩვენს ლენინგრადელ სტუდენტებსაც შეეძლოთ ასეთ ფართო, ნათელ, ვრცელსა და ლამაზ აუდიტორიებში მეცადინეობა!

მაგრამ, რაოდენ დიდებულიც არ უნდა იყოს უნივერსიტეტი, რარიგ ლამაზიც არ უნდა იყოს თბილისი, ხალხი, რომელსაც მე აქ შევხვდი და გავეცანი, უფრო დიდებული და მშვენიერია.

ჩემის აზრით, სამეცნიერო სესია ძალიან შინაარსიანად და საინტერესოდ ჩატარდა. მან, როგორც ამას სამართლიანად აღნიშნავდნენ მომხსენებლები, საკავშირო და უფრო მეტი მნიშვნელობაც მიიღო. მოხსენებები მდიდარი იყო ფაქტობრივი მასალებითა და ზოგიერთი მნიშვნელოვანი თეორიული განზოგადებით.

ორგანიზაციული შედეგები კი — გადაწყვეტილება პერიოდული სამეცნიერო სესიების მოწყობის, კრებულთა გამოცემების შესახებ — სერიოზულ სამეცნიერო მნიშვნელობას იძენენ. დღევანდელი სამეცნიერო სესიის ბრწყინვალე ორგანიზაცია გვაიმედებს, რომ ეს მეცნიერულად და საზოგადოებრივად მნიშვნელოვანი საქმე შემდეგში წარმატებით განვითარდება. სესიის ყველაზე ძვირფასი მონაპოვარი, ჩემის აზრით, არის ის მეგობრული და გულწრფელი ატმოსფერო, რომელმაც სესიის მონაწილენი საყვარელი საქმისათვის თავდადებულ ერთ ოჯახად შეადუღა.

ვტოვებ თბილისს და ვიმეორებ თქვენი საყვარელი პოეტის სიტყვებს:

> გინდ მეძინოს, მაინც სულში
> მიზიხარ,
> თვალს ავახელ, ზედ წამწამზე
> მიზიხარ,

პროფ. **პ. ნ. ბერკოვი**

მეგობრულად საუბრობდნენ და ერთმანეთს თავიანთ შთაბეჭდილებებს უზიარებდნენ სამეცნიერო სესიის მონაწილენი შესვენების წუთებში.

სურათზე: (მარცხნიდან მარჯვნივ) — პროფ. რ. ოგანისიანი (ერევანი), პროფ. ვ. შადური, პროფ. კ. კეკელიძე (თბილისი), პროფ. პ. ბერკოვი (ლენინგრადი), პროფ. ა. შარიფი (მოსკოვი). ფოტო **ს. ონანოვისა.**

კარგი წამოწყება

რუსი, აზერბაიჯანელი, სომეხი და ქართველი ხალხების ლიტერატურული კავშირ-ურთიერთობისადმი მიძღვნილი პირველი სამეცნიერო სესია, რომელიც მოაწყო ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა, მშვენიერ წამოწყებას წარმოადგენს ამიერკავკასიის რესპუბლიკების მეცნიერთა შორის მეცნიერული და მეგობრული კავშირ-ურთიერთობის განმტკიცების საქმეში.

სესია ჩატარდა მოძმე რესპუბლიკების მეცნიერთა მეგობრული სოლიდარობის ატმოსფეროში და იგი ერთხელ კიდევ მშვენიერი დემონსტრაცია იყო ლენინური ნაციონალური პოლიტიკის სიდიადისა და ძალისა.

სამეცნიერო სესიაზე გაკეთებულმა მოხსენებებმა და მათს ირგვლივ გამართულმა კამათმა გვიჩვენეს სხვადასხვა ქალაქების მეცნიერ-მუშაკთა მაღალი მეცნიერული და პოლიტიკური მომზადების დონე.

განსაკუთრებით დიდი სამეცნიერო დაინტერესება გამოიწვია ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის, ლენინგრადის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის, პ. ბერკოვის მოხსენებამ და გამოსვლებმა. ამიტომ იყო, რომ კამათში გამოსული თითქმის ყველა ამხანაგი შეეხო ამა თუ იმ საკითხს, რომელიც კი თავის საინტერესო მოხსენებაში წამოჭრა პროფ. პ. ბერკოვმა.

ახლა მე აღარ შევჩერდები მთელ რიგ სხვა დადებით მომენტებზე, რომლებიც შესამჩნევი იყო სესიის მომზადებასა და ჩატარებაში. მინდა მხოლოდ აღვნიშნო ის წარუშლელი შთაბეჭდილება, რაც ჩვენზე დასტოვა როგორც სამეცნიერო სესიამ, ისე იმ ზრუნვამ, რომელსაც ვგრძნობდით ჩამოსული მონაწილენი ჩვენი ქართველი მეგობრების მხრივ. დიდი კმაყოფილება მოგვანიჭა ჩვენ აგრეთვე ექსკურსიის დროს ქართველი ხალხის ისტორიული ძეგლების გაცნობამ.

მთელი გულით ვუსურვებ ჩვენს თბილისელ კოლეგებს, აგრეთვე ამ საინტერესო სესიის ყველა მონაწილეს დიდ შემოქმედებით წარმატებებს მათს შემდგომ მუშაობაში.

არ. მარგარიანი,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი, ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რუსული ლიტერატურის კათედრის დოცენტი.

ზოგი რამ ზამთრის საგამოცდო სესიების შედეგების შესახებ

ბიოლოგიის ფაკულტეტზე თავის დროზე შესრულდა I სემესტრის სასწავლო გეგმა. ასევე დანიშნულ ვადაში ჩატარდა ზამთრის საგამოცდო სესიებიც. ახლა უკვე შეიძლება ზოგიერთი დასკვნის გაკეთება ჩატარებული საგამოცდო სესიების შედეგებზე.

ბიოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტთა აბსოლუტური მოსწრება შეადგენს [illegible],5 პროცენტს, 7,7 პროცენტით ნაკლებს გასული წლის ზამთრის სესიის შედეგებთან შედარებით. ჩვენი შეხედულებით, ასეთი დაბალი მოსწრების მიზეზი, პირველ რიგში, ის არის, რომ ჩვენი სტუდენტების გარკვეული ნაწილი სისტემატურად არ მუშაობს მთელი წლის მანძილზე, არ დადის ლექციებსა და პრაქტიკულ მეცადინეობებზე და არ სარგებლობს ხელმძღვანელების კონსულტაციებითა და მეთოდური მითითებებით.

როცა სტუდენტი, სემესტრის დაწყებიდანვე ლექციებსა და პრაქტიკუმებზე არ დადის, ეს მისი აკადემიური ჩამორჩენის ერთ-ერთი მიზეზი ხდება, რადგან შემდეგი ლექციებისა და ლაბორატორიული მუშაობის შინაარსი მისთვის გაუგებარია და, ამასთან, არაინტერესოც. ზოგიერთ სტუდენტს, რომელსაც ჩვენ ლექციებზე და პრაქტიკუმებზე დასწრებას ვურჩევთ, ჰგონია, რომ ჩვენ მხოლოდ მისი დასწრება გვაინტერესებს, როდესაც მათგან ლექცია პრაქტიკუმებზე დასწრებას მოვითხოვთ, ამით მათ ვურჩევთ გამოიყენონ სასწავლო პროცესის ეს ფრიად ეფექტური ფორმა და ამ გზითაც — დამოუკიდებელ მუშაობასთან ერთად, სემესტრის პერიოდშივე მოემზადონ საგამოცდო სესიებისათვის, მაგრამ ვინც პირიქით იქცევა, მოუმზადებელი ხვდება გამოცდებს და შემდეგ დარჩენილი მცირე დრო უკვე აღარ ჰყოფნით საგნების მოსამზადებლად.

ჩვენი მუშაობის ნაკლი იმაში მდგომარეობს, რომ ჯერ კიდევ სათანადოდ არ ვავლენთ იმ სტუდენტებს, რომლებიც წლის მანძილზე დროს უქმად კარგავენ და ნაკლებად მუშაობენ. დეკანატის, პარტორგანიზაციის, კომკავშირის ორგანიზაციების, კათედრებისა და მათი პროფესორ-მასწავლებლების ამოცანას შეადგენს აიძულონ სტუდენტი იმუშაოს სერიოზულად, ხოლო წინააღმდეგ შემთხვევაში, თუ სტუდენტი ამ მოთხოვნას არ დაიცავს, დროზე გაუთავისუფლოთ მის მიერ დაკავებული ადგილი.

მუშაობს თუ არა სტუდენტი მთელი სემესტრის მანძილზე, ემზადება თუ არა იგი საგამოცდო სესიებისთვის, ეს შედარებით ადვილად შეიძლება გაირკვეს, კერძოდ, ჩვენს ფაკულტეტზე, სადაც ლექციებთან ერთად ტარდება პრაქტიკულ-ლაბორატორიული და სემინარული სამუშაოები.

ზამთრის საგამოცდო სესიების მსვლელობისას გამოირკვა, რომ სტუდენტთა ნაწილი არღვევდა საგამოცდო განრიგს, არ ცხადდებოდა გამოცდაზე იმ ვადებში, რომლებშიც ისინი თავიანთი სურვილით ჩაეწერნენ. ცხადია, ეს იმით უნდა აიხსნას, რომ სტუდენტმა, რომელიც სემესტრის მანძილზე ზარმაცობდა, დარჩენილ მცირე დროში ვეღარ მოასწრო საგნის მომზადება და იძულებული გახდა გამოცდაზე რამდენიმე დღით გვიან გასულიყო. მაგრამ გამოცდის ერთი ან ორი დღით გადაწევა ამცირებს სხვა საგნების განმეორებისათვის განკუთვნილ შუალედს და სტუდენტი, საბოლოოდ, წარმატებას მაინც ვერ აღწევს. საგამოცდო განრიგის დაცვას დეკანატი დიდ ყურადღებას აქცევდა, მაგრამ იძულებული იყო რიგ შემთხვევებში დათმობაზეც წასულიყო.

გამოცდების მსვლელობისას ისიც გამოირკვა, რომ ზოგი გამომცდელი არ ასრულებს რექტორის ბრძანებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. იგვიანებს გამოცდაზე ანდა თვითნებურად გადააქვს გამოცდა დილის საათებიდან საღამოს საათებში, ისე რომ არ უთანხმებს დეკანს.

გამოცდის დამთავრების შემდეგ საგამოცდო ფურცელი, არსებული წესის მიხედვით, გამომცდელმა იმავე დღეს უნდა დააბრუნოს ფაკულტეტის მდივანთან, მაგრამ ზოგჯერ ეს არ სრულდება. არის ერთეული შემთხვევები, როცა გამოცდაზე გასულ სტუდენტს გამომცდელი ნიშანს არ უწერს და სხვა დროისათვის იბარებს.

ბიოლოგიის ფაკულტეტზე დაბალი აკადემიური მოსწრების ერთ-ერთი მიზეზი ისიც არის, რომ პირველი და მეორე კურსები დაკომპლექტებულია არასათანადო მომზადების კონტინგენტით. ხოლო III კურსზე ზამთრის საგამოცდო სესიაზე თავმოყრილია ისეთი საგნები, როგორიცაა ცხოველთა ფიზიოლოგია, ჰისტოლოგია, ბიოქიმია და გენეტიკა. მიუხედავად იმისა, რომ III კურსის იმ ჯგუფებს, რომლებიც ამ საგნებს აბარებდნენ, სამი დღით გაუდიდდათ საგამოცდო პერიოდი, მაინც სტუდენტთა უმეტესობამ ვერ შეძლო ამ საგნების მთლიანად ჩაბარება (61 სტუდენტიდან ჩააბარა მხოლოდ 15-მა). ფაკულტეტის საბჭომ ამასთან დაკავშირებით მიიღო გარკვეული ღონისძიება. ახალ სასწავლო გეგმაში შეტანილია სათანადო ცვლილებები, მაგრამ გარდამავალი გეგმები მაინც მოიცავს ამ ნაკლს და მისი უარყოფითი შედეგები ისევ არის მოსალოდნელი 2 წლის განმავლობაში მაინც.

დაბალი აკადემიური მოსწრების მიზეზი ისიც არის, რომ ახლახან ჩატარებულ საგამოცდო სესიაზე სტუდენტებისადმი წაყენებული იყო რამდენადმე გაზრდილი მოთხოვნები წინა წლებთან შედარებით.

თუმცა აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ზოგიერთ საგანში ეს ერთბაშად დაატყდა თავს ჯგუფებს, რომლებიც, როგორც ჩანს, წარსულში შეჩვეული არ იყვნენ ასეთ მოთხოვნებს. საერთოდ, შეიძლება ითქვას, რომ ბიოლოგიის ფაკულტეტზე მოთხოვნა სხვადასხვა დისციპლინებში ერთნაირი არ არის. თითო-ოროლა გამომცდელი ლიბერალურ დამოკიდებულებას იჩენს სტუდენტთა ცოდნის შეფასებაში, უმეტესი ნაწილი სტუდენტებს შეფასებისას სავსებით კანონიერ მოთხოვნებს უყენებს, ხოლო არის შემთხვევები, როდესაც მოთხოვნა მკაცრია (თუ უმკაცრესი არა) და ეს უკანასკნელი საკმარისია იმისათვის, რომ სტუდენტმა საგამოცდო სესიებისათვის მზადების პერიოდი მხოლოდ ერთი ასეთი საგნის მომზადებას, ხოლო შემდეგ ჩაბარებას შეალიოს (ხშირად ისიც ჩაუბარებელი რჩება), ხოლო სხვა საგნების მომზადება-ჩაბარებაზე თითქმის ლაპარაკიც ზედმეტია. ჩვენს ფაკულტეტზე მრავალი სპეციალური დისციპლინა იკითხება და, ცხადია, თუ რომელიმე გამომცდელი მოახერხებს იმას, რომ სტუდენტი მხოლოდ და მხოლოდ თავის საგანში ამუშაოს, ისე რომ ამ უკანასკნელს სხვა საგნებში მუშაობისათვის საკმარისი დრო არ დარჩეს, ესეც, საბოლოო ჯამში, საზიანოა საქმისათვის.

არის კიდევ სხვა ხასიათის ნაკლოვანი მხარეები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენს სტუდენტთა საერთო აკადემიურ მოსწრებაზე, ყველა მათ სათანადოდ გამოავლენს ფაკულტეტის ხელმძღვანელობა, მისი კოლექტივი და იბრძოლებს მათი აღმოფხვრისა და უკეთესი აკადემიური მაჩვენებლების მიღწევისათვის.

დოც. **ლ. კუტუბიძე,**
ბიოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი

საშეფო კონცერტები

როცა ჩვენი უნივერსიტეტის მხატვრული თვითმოქმედების ბრიგადა გაემგზავრა დასავლეთ საქართველოს ქალაქებსა და რაიონებში, შეიძლება ბევრი არც კი ფიქრობდა, რომ ეს ტურნე წარმატებით ჩაივლიდა.

31 იანვარს უნივერსიტეტის მხატვრული თვითმოქმედების კოლექტივმა თავისი პირველი კონცერტი გამართა ქ. ბათუმის ნავთობის გადამამუშავებელი ქარხნის კულტურის სახლში. ქარხნის მუშა-მოსამსახურეებმა გულწრფელი ტაშით დააჯილდოვეს სტუდენტები. ნათელი გახდა, რომ არც ისე ცუდად იყო საქმე, მათ შეეძლოთ გაცილებით უფრო მეტი სიამოვნება მიენიჭებინათ მაყურებლებისათვის, ვიდრე ეს, საერთოდ, თვითმოქმედ კოლექტივს მოეთხოვება.

1 თებერვალს, დილით, სტუდენტები ქ. მახარაძეში გაემგზავრნენ. კონცერტი საღამოსათვის იყო დანიშნული, დღისით კი მათ ბევრი რამის ნახვა მოასწრეს მახარაძის რაიონში: გაეცნენ რაიონულ ცენტრს, ეწვივნენ ანასეულის ჩაისა და სუბტროპიკულ კულტურათა სრულიად საკავშირო სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტს; ინსტიტუტის მუშაობის შესახებ მათ იქ ესაუბრა ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი დ. პატარავა. სტუდენტებმა დაათვალიერეს აგრეთვე ჩაის ტექნოლოგიის საკავშირო სამეცნიერო-

დიდი წარმატება ხვდა წილად სტუდენტ ნ. სალაძის მიერ შესრულებულ ცეკვას — „ლაზგი". მაყურებელთა დაჟინებული მოთხოვნით ეს ცეკვა განმეორებით იქნა შესრულებული.

კვლევითი ინსტიტუტი. გაეცნენ ჩაის დამუშავების პროცესებს.

დიდი ინტერესით დაათვალიერეს სტუდენტებმა გამოჩენილი რევოლუციონერის, ფილიპე მახარაძის სახლ-მუზეუმი, სოფელ შემოქმედის კულტურის სახლი და ბევრი სხვა.

მახარაძეში სტუდენტებს განზრახული ჰქონდათ გაემართად ორი კონცერტი, ერთი — ღია ცის ქვეშ კოლმეურნეებისათვის, მეორე რაიონული ცენტრის მშრომელებისათვის. უამინდობის გამო პირველი კონცერტი მოიხსნა. საღამოს კონცერტი მახარაძის თეატრის შენობაში ჩატარდა.

კონცერტის მონაწილეებმა წინასწარ გაიცნეს მაყურებლები. ამიტომ მღელვარება ეტყობოდათ. უკვე იცოდნენ, მახარაძელი მაყურებლები მეტად მომთხოვნი იყვნენ; ისინი საკმაოდ განებივრებული არიან ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა საუკეთესო ანსამბლების სტუმრობით და ტაშს ყველას როდი უკრავენ, გარდა ამისა, მახარაძის რაიონის ცეკვისა და სიმღერის ანსამბლი საკმაოდაა ცნობილი, ასევე მახარაძელთა „შვიდკაცა" და სხვა. ერთი სიტყვით, სტუდენტებს მკაცრი მაყურებლის წინაშე უხდებოდათ გამოსვლა.

კონცერტის წამყვანი ლ. კაველაძე უნივერსიტეტის მთელი კოლექტივის სახელით მიესალმა მახარაძის მშრომელებს.

გაიხსნა ფარდა. მოცეკვავეთა ჯგუფმა ცეცხლი დაანთო სცენაზე: სოლისტები მოცეკვავეთა ჯგუფის ხელმძღვანელის, ახალგაზრდობის VI და VII მსოფლიო ფესტივალის ლაურეატის ე. მეგრელიძისა და ამავე ფესტივალების ლაურეატის ჯემალ მჭედლიშვილის ოსტატობამ აღაფრთოვანა მაყურებელი. ტაშმა შეძრა თეატრი.

ტემპი აღებულია. მღერის ვოკალური ჯგუფი, ც. კახიანის, ზ. ჩხაიძის, ო. კახიანის, გ. გაბუნიას და შ. ცერცვაძის შემადგენლობით. როიალთანაა ჯგუფის ხელმძღვანელი VI მსოფლიო ფესტივალის ლაურეატი მზია ხატელიშვილი. ჯგუფმა წარმატებით შეასრულა შუბერტის „ავე მარია", რატილის „აღარ იძვრის" და „ჩუხჩუხით ჩამორბოდა", მ. ხატელიშვილის „მერცხალი".

ლ. კაველაძემ და რ. მიშველაძემ წარმატებით გაითამაშეს სცენა — „გამოცდაზე". დარბაზი გულიანად ხარხარებდა.

მღერის ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სოლისტი, იურიდიული ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტი გივი გიორგაძე. იგი ასრულებს მალხაზის არიას ოპერა „დაისიდან". მაყურებელი მოხიბლულია; შემდეგ დ. არაყიშვილის „ურმულს" უსმენენ. ტაშს არ იშურებენ.

კვლავ მხიარული განწყობილებაა დარბაზში. ჯ. თურქაძე ასრულებს ამიტაციას „როგორ ჭამენ ზოგიერთები ხილს". ს. ბუხაიძე წარმატებით ასრულებს იუმორისტულ ცეკვას — „პაემანზე", მ. გეგეშიძის და ტ. ხუციშვილის მიერ შესრულებული სცენა—„გაცნობა ტურბაზაში" მოწონებას იმსახურებს.

ნეაპოლიტანური სიმღერა „მარეკიარე" იპყრობს დარბაზს; მღერის ბარიტონი — თენგიზ კანდელაკი. შემდეგ იგი ასრულებს სიმღერას კინოფილმიდან „დაბრუნდი სორენტოში".

ხვარამზულ ცეკვით—„ლაზგი" ნ. სალაძემ მოხიბლა მაყურებელი. იგი მეორედ აცეკვეს და მაინც კვლავ მოითხოვდნენ ცეკვა...

დამთავრდა კონცერტი. მაყურებლებმა მადლობა გადაუხადეს სტუდენტებს და უსურვეს შემდგომი წარმატება.

კარგია როცა მაყურებელი კმაყოფილია.

მეორე დღეს სტუდენტები კვლავ ბათუმში გამოვიდნენ, ამჯერად ორჯერ, დილით — ბათუმის რაიონის სოფელ ანგისის ბელოზენსკის რაიონის სახელობის კოლმეურნეობის კულტურის სახლში. კონცერტის დაწყებამდე კოლმეურნეებს ლექცია წაუკითხა უნივერსიტეტის ლექტორმა, უფროსმა მასწავლებელმა გ. კვირკველიამ თემაზე — „დედამიწის საბჭოთა ხელოვნური თანამგზავრები და კოსმოსური რაკეტები". კონცერტს დაესწრნენ ბათუმის რაიონის სოფელ ჩიგურეთის, სარფის, გონიოს, თხილნარის, ხელვაჩაურის და სხვა კოლმეურნეობების წარმომადგენლები.

საშეფო კონცერტებზე მაყურებელთა შორის პოპულარობით სარგებლობდა ვოკალური ჯგუფის მიერ შესრულებული სიმღერები მ. ხატელიშვილის ხელმძღვანელობით.

სურათზე: ვოკალური ჯგუფი (მარცხნიდან მარჯვნივ). ცისანა კახიანის, შოთა ცერცვაძის, გივი გაბუნიასა და ზიგმუნდ ჩხაიძის შემადგენლობით ასრულებს სიმღერას.

საღამოს კონცერტი ჩატარდა ბათუმის სახელმწიფო ფილარმონიაში. აჭარის დედაქალაქის ინტელიგენციამ გულთბილად მიიღო სტუდენტთა გამოსვლები. სტუდენტებს მიესალმნენ ბათუმის ნორჩი პიონერები და ცოცხალი თაიგულები უსახსოვრეს.

3 თებერვალს ჩვენი სტუდენტები უკვე ფოთში იყვნენ, სადაც კონცერტი გამართეს ფოთის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის წარმომადგენლებისათვის. განსაკუთრებით საინტერესო იყო ეს კონცერტი. აქ მაყურებელთა უმრავლესობა რუსები იყვნენ, პროგრამა უნდა შეცვლილიყო, რომ კონცერტი დასულიყო მაყურებლამდე. სულ რამდენიმე წუთში მოხერხდა პროგრამის შეცვლა და ჩვენი თვითმოქმედი კოლექტივის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მათ ნამდვილად შეძლეს მაყურებელთა კმაყოფილების გამოწვევა.

კონცერტის დასასრულს დარბაზიდან სცენაზე შემოდიოდა ასეთი წერილები: „გმადლობთ თქვენ, უნივერსიტეტის სტუდენტებო, ასეთი საინტერესო კონცერტისათვის".

4 თებერვალს ფოთის დრამატულ თეატრში გაიმართა კონცერტი. 5 თებერვალს აფხაზეთის დედაქალაქ „სოხუმს ვეწვიეთ. სტუდენტებმა იქ გამართეს უკანასკნელი კონცერტი სოხუმის მშრომელებისათვის, დაათვალიერეს ამ შესანიშნავი ზღვისპირა ქალაქის წარმოება-დაწესებულებები, კულტურის ბაზები.

ჩვენი მხატვრული თვითმოქმედების ბრიგადამ საშეფო კონცერტების ჩატარების პროგრამა ამჯერად ამით ამოიწურა.

ისევ დაიწყო სწავლისა და შემოქმედებითი შრომის დღეები.

ზაალ ჟვანია

მეზღვაურები დიდი კმაყოფილებით უსმენენ ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტთა მიერ მათთვის გამართულ კონცერტს.

ფოტოები **გ. გაბუნიასი**

ვინ არის ე. ა. გრუზინსკი

დოც. გ. ზარდალიშვილის წერილში „ვინ არის ე. ა. გრუზინსკი" (იხ. გაზ. „ახალგაზრდა სტალინელი", 11, II 1960 წ. № 2) დასმულია საინტერესო საკითხი, მიუხედავად იმისა, რომ ის არც ახალია და არც უცნობი; ჩვენ მაინც საჭიროდ მიგვაჩნია მასზე შეჩერება.

სოფელი ლისკოვო (გორკის ოლქი) საკმაოდ ცნობილია რუსეთ-საქართველოს პოლიტიკური და კულტურული ურთიერთობის შემსწავლელთათვის.

სათანადო სამეცნიერო ლიტერატურაში კარგადაა ნაჩვენები, რომ საქართველოში შექმნილმა პოლიტიკურმა ვითარებამ მეფე არჩილი (1647—1713) აიძულა რუსეთს გახიზნულიყო და პეტრე პირველისათვის დახმარება და მფარველობა ეთხოვა. იგი პირველად 1685 წლის 14 დეკემბერს ეწვია მოსკოვს. მაშინ არჩილი ჯერ კიდევ არ ფიქრობდა მოსკოვში სამუდამოდ დარჩენას. მას სურდა, რუსეთის სამეფო კართან უშუალო კონტაქტი დაემყარებინა, გარეშე მტრებისა თუ შინაური მოღალატეების თვალში თავისი ავტორიტეტი აემაღლებინა, ფინანსური და სამხედრო დახმარება მიეღო და დაკარგული სამფლობელო დაებრუნებინა.

1688 წელს არჩილი დაბრუნდა სამშობლოში, განაახლა ბრძოლა სამეფოს დასაბრუნებლად და ორჯერ იმერეთის ტახტიც კი იგდო ხელთ, მაგრამ საწადელს მაინც ვერ ეწია, მოძალებული მტერი ვერ უკუაქცია და კვლავ მოსკოვში დაბრუნდა (1699 წ.). ამჯერად იგი უკვე საბოლოოდ დასახლდა რუსეთის დედაქალაქში.

პეტრე პირველი ყურადღებას არ აკლებდა არჩილსა და მის ვაჟს, რუსეთის არტილერიის გენერალს, ალექსანდრეს (1674—1711). ქართველ ლტოლვილებს მან ჯერ მოსკოვის ახლოს სოფ. ვსესვიატსკოე (ახლა მოსკოვის გარეუბანია, ლენინგრადის გზატკეცილზე) და სოფ. პახრა უბოძა, ხოლო 1700 წელს ნიჟეგოროდის (გორკის) გუბერნიის სამი „ვოლოსტი" — ტერიუშევის, ბელგოროდისა და ლისკოვის „ვოლოსტები" (საარქივო ცნობებით, სამივე „ვოლოსტში" 18 დიდი და 458 პატარა სოფელი იყო 3644 კომლით).

არჩილის ოჯახის ცხოვრება ისე წარიმართა, რომ მას არცერთი მემკვიდრე ვაჟიშვილი აღარ შერჩა. ამიტომ მან პეტრეს თავის მემკვიდრედ საკუთარი ასული, დარეჯანი (1665—1740) დაამტკიცებინა. ეს უკანასკნელი ენერგიულად მართავდა თავის სამფლობელოს. გარდაცვალების წინ თავისი მემკვიდრეობა დარეჯანმა უანდერძა მისი ახლო ნათესავის, ვახტანგ მეექვსის (1675—1737) ვაჟს ბაქარს (1700—1750), რომელიც ამ მამულებს თავის ძმასთან, გიორგისთან (1712—1786) ერთად მართავდა.

სოფელ ლისკოვოს ბაქარი დიდხანს არ ფლობდა. 1749 წელს იგი თავისი ოჯახით საქართველოსაკენ გამოეშურა, ხოლო მამულები ხელისუფლებას დაუბრუნა. სამშობლოსკენ მომავალი ბაქარი ასტრახანში გარდაიცვალა, მისი ოჯახი კი მოსკოვში დაბრუნდა.

ბაქარის ქვრივმა, ანა გიორგის ასულმა (გარდაიცვალა 1780 წ.) დაიბრუნა მამულის ნახევარი (ნახევარი გიორგი ვახტანგის ძეს ჰქონდა). როგორც ირკვევა, ქვრივი ქალი და მისი შვილები ეკონომიურ სივიწროვეს განიცდიდნენ და ამიტომ 1763 წელს სოფლები — ლისკოვო, ტერიუშევო და სხვა მამულები კიდევაც დაუგირავებიათ.

შემდგომ ხანაში სოფ. ლისკოვო კვლავ ქართველთა მფლობელობაშია, კერძოდ მისი პატრონია ბაქარის ვაჟის, იზმაილოვის პოლკის კაპიტნის, ალექსანდრეს (გარდ. 1779 წ.) შვილი, გიორგი (ეგორი). ესაა სწორედ ის პირი, რომლის ვინაობის გარკვევას ითხოვს დოც. გ. ზარდალიშვილი.

გიორგი ალექსანდრეს ძე ბაგრატიონი (1762—1852) საკმაოდ ცნობილი საზოგადო მოღვაწეა. იგი რამდენიმე ათეული წლის მანძილზე წინამძღოლობდა ნიჟეგოროდის გუბერნიის თავადაზნაურთა დეპუტატების კრებას. თანამედროვეთა ცნობებით, გიორგის დიდი წვლილი შეუტანია მხარის კულტურული და ეკონომიური აღორძინებისა და განვითარების საქმეში. მას დაუარსებია მაუდის ფაბრიკა სოფ. მაკარიევოში, იქვე ეწყობოდა დიდი ვაჭრობა, იკრიბებოდა საზოგადოება, რომელიც უხვად სარგებლობდა გიორგის სტუმართმოყვარეობით. ერთი იმდროინდელი ავტორის განცხადებით, ქართველი ბატონიშვილის სტუმართმოყვარეობა მთელ რუსეთში ყოფილა განთქმული. სხვათა შორის, მისი სტუმართმოყვარეობით ევროპელებიც კი სარგებლობდნენ.

გიორგის სამფლობელოში, როგორც ჩანს, ყმა-გლეხები შედარებით უკეთეს პირობებში ცხოვრობდნენ. რუსეთის ისტორიკოსებს აღნიშნული აქვთ, რომ სოფ. ლისკოვოში მრავლად მიდიოდნენ სხვა მემამულეთაგან გაქცეული ყმაგლეხები.

ლისკოვოში გიორგის მოუწყვია საავადმყოფო და სოიჯახო აფთიაქიც, რომლითაც სარგებლობდნენ როგორც მისი ყმაგლეხები, ისე უცხო პირებიც.

გ. ა. ბაგრატიონი ითვლებოდა მეტად განათლებულ პირად. იგი ყოველმხრივ უწყობდა ხელს მოსახლეობის კულტურული დონის ამაღლებას, საკუთარ სახლში ჰქონდა მოწყობილი სასწავლებელი ბავშვებისათვის, ხოლო 1848 წელს გუბერნიის სამრევლო სასწავლებელს ლისკოვოში მისცა სპეციალური ბინა, უბოძა ქვის სახლი. ღარიბებს მოსწავლეებს იგი საკუთარ ხარჯზეც კი ინახავდა. გ. ბაგრატიონს ჰქონდა ძალზე მდიდარი ბიბლიოთეკა, რუსული, სლავური, ფრანგული და ქართული წიგნები ამშვენებდნენ მის წიგნსაცავს. მის სასახლეში ინახებოდა წინაპართა პორტრეტებიც.

გ. ა. ბაგრატიონის გარდაცვალების შემდეგ მისი ბიბლიოთეკა სტროგოვებს დარჩა და მხოლოდ ზოგიერთი ხელნაწერი გადაეცა ს. ლისკოვოსა და ნიჟეგოროდის მუზეუმებს. ქართველი მეცნიერების მეცადინეობით ზოგიერთი ხელნაწერი გადმოეცა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს და ამჟამად საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტში ინახება.

გ. ა. ბაგრატიონის ინიციატივით უნდა იყოს გერმანულიდან რუსულად თარგმნილი საქართველოს ისტორიის მოკლე მიმოხილვა. არაა ინტერესმოკლებული მის მიერ შედგენილი გენეალოგია ქართველი მეფეებისა.

დოც. თ. ქყონიამ სოფ. ლისკოვოში მიაკვლია და ჩამოიტანა გ. ა. ბაგრატიონის პორტრეტი, ინახულა ის ტაძარი, სადაც დაკრძალული არიან გიორგი ალექსანდრეს ძე, მისი ვაჟი ივანე (1811—1836) და სხვანი.

გ. ა. ბაგრატიონი უმემკვიდროდ გარდაიცვალა, მისი ასული ანა (1798—1889) ცოლად გაჰყვა გენერალ-მაიორ, გრაფ ალ. ტოლსტოის — დიდი მწერლის შორეულ ნათესავს.

სოფ. ლისკოვოში გ. ა. ბაგრატიონის დროს ცხოვრობდნენ საქართველოდან ჩასული პირები, მაგალითად, ანტონ II, ე. ციციშვილი, ა. მესხიშვილი და სხვ. შემდგომ ხანაში იქ ქართველები აღარ ჩანან.

ამრიგად, ა. ს. რაზმაძის მიერ მოხსენებული ე. ა. გრუზინსკი არის გიორგი (ეგორ) ალექსანდრეს ძე ბაგრატიონი (1762—1852).

დოც. ლ. მენაბდე

საინტერესო თემაზე

ლილიპუტი

ხშირად შეხვდებით ცირკის აფიშას, რომელიც გაცნობთ, რომ შედგება ლილიპუტების გამოსვლა. შეიძლება ბევრმა თქვენგანმა არცკი იცის, თუ საიდან წარმოდგა ეს სიტყვა. ეს ხომ თითქმის იგივეა, რაც ქართულად ჯუჯა ან ქონდრისკაცი, ბერძნული სიტყვა პიგმეი (რაც მუშტისოდენას ნიშნავს) ან გნობი — მითიური პატარა კაცუნები დასავლეთ ევროპის ზღაპრებში.

სულხან-საბა ორბელიანის მიხედვით, „პიგმეი, ებრაულად ითქმის: გაბაგიბ კაცი დაბალი". მაგრამ სიტყვა „ლილიპუტი" განსხვავდება ყველა მსგავსი სიტყვისაგან. 1727 წელს პირველად გამოვიდა ჯონათან სვიფტის ცნობილი წიგნი გულივერის მოგზაურობა", რომელშიაც ავტორმა ცეროდენა კაცუნებს ლილიპუტები შეარქვა.. შემდეგში ეს სიტყვა კაცობრიობამ სვიფტის წიგნიდან შეითვისა და დამკვიდრდა ყველა ხალხის ენაში.

საიდან აიღო სვიფტმა ეს უცნაური სიტყვა? ამაზე ჯერ არაფერია ცნობილი.

ლილიპუტებთან ერთად სვიფტის წიგნში, როგორც ცნობილია, კიდევ მოქმედებენ ადამიანი — ცხენები, მათი სახელიც უცნაურია „გუიგნენგმ", გიგანტების ქვეყანას ეწოდება „ბრობდინგნეგ", ხოლო უკვდავ მოხუცებს — „სტრულბრუგი".

თქვენ რომ მაღალი კაცი დაინახოთ და თქვათ: „აი, უყურეთ, როგორი ბრობდინგნეგი მოდისო", ვერავინ გაიგებს, თუ რაზეა ლაპარაკი. სამაგიეროდ სიტყვა ლილიპუტი მსოფლიოს ყველა ენამ შეითვისა და ახსნა-განმარტებას არ საჭიროებს.

გ. ზ.

ქართველურ ენათა შედარებითი ფონეტიკა

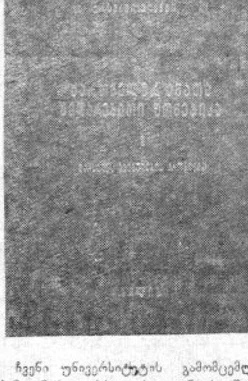

ჩვენი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოსცა პროფ. ს. ჟღენტის წიგნი „ქართველურ ენათა შედარებითი ფონეტიკა", რომელიც წარმოადგენს ქართველურ ენებში მარცვლის აგებულების კვლევის პირველ ცდას.

დასახელებულ ნაშრომში ავტორი განიხილავს ისეთ საკითხებს, როგორიცაა ბგერათშეერთების ფონოლოგია, მარცვლის აგებულება ქართულ, ჭანურმეგრულსა და სვანურ ენებში, მარცვალთგასაყარი, ხმოვნის სინკოპირება და ჰაპლოლოგია, რედუპლიკაცია.

წიგნს ახლავს დასკვნითი დებულებანი რუსულსა და ინგლისურ ენებზე, აგრეთვე პირთა და საგნობრივი (საანალიზოდ გამოყენებულ სიტყვათა) საძიებლები.

წიგნი შეიცავს 264 გვერდს, ჩასმულია ლედერინის ყდაში და ღირს 8 მან.

წიგნის რედაქტორია პროფ. გ. ახვლედიანი.

სპორტის ამბები

თამაზ კიკიანი — თბილისის ჩემპიონი

ამასწინათ დამთავრდა თბილისის საჭადრაკო ჩემპიონატი 1960 წლის პირველობაზე. როგორც მკითხველებმა იციან, შეჯიბრება წარმატებით დაიწყო ჩვენი უნივერსიტეტის ეკონომიური ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტმა თამაზ კიკიანმა. შემდეგში მან ასევე წარმატებით განაგრძო თამაში და, ჩაატარა რა მთელი შეჯიბრება წაუგებლად, 16 შესაძლებლიდან 13 ქულით დამსახურებულად მოიპოვა თბილისის ჩემპიონობა.

თბილისის ჩემპიონატში პირველ რვა ადგილზე გასული მოჭადრაკეები დებულების მიხედვით საქართველოს რესპუბლიკური ჩემპიონატის ფინალურ შეჯიბრებაში დაიშვებიან. თ. კიკიანის გარდა ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტთაგან ამათ რიცხვში მოხვდნენ აგრეთვე ჰენრიხ არნშტეინი (V ადგილი) და მერაბ თხელიძე (VII ადგილი).

რესპუბლიკური პირველობა მარტში ჩატარდება.

სურათზე: ქ. თბილისის 1960 წლის ჩემპიონი ჭადრაკში, ოსტატობის კანდიდატი თამაზ კიკიანი.

კალათბურთელ ქალთა გუნდი — „ბ" კლასში

5 თებერვალს ლენინის სახელობის სპორტულ დარბაზში საზეიმო ვითარებაში გაიხსნა 1960 წლის ზამთრის რესპუბლიკური პირველობა კალათბურთში, რომელშიც მონაწილეობას იღებდა ჩვენი რესპუბლიკის ვაჟთა 10 და ქალთა 8 გუნდი. გუნდები დაყოფილი იყვნენ ორ ქვეჯგუფად. I ჯგუფში უნივერსიტეტის ქალთა გუნდთან ერთად, რომელიც გასულ წელს ჩემპიონი იყო, პირველობისათვის იბრძოდნენ გორის, თბილისის განათლების განყოფილებისა და აჭარის კალათბურთელ ქალთა გუნდები. უნივერსიტეტელებმა ამ ქვეჯგუფში პირველი ადგილი დაიკავეს და ფინალში შეხვდნენ მეორე ქვეჯგუფში I-II ადგილებზე გასულ თბილისის უცხო ენების სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტისა და სოხუმის კალათბურთელ ქალთა ძლიერ კოლექტივებს.

სწორედ ამ შეხვედრებს უნდა გადაეწყვიტა ჩემპიონობის ბედი; ჩვენმა გუნდმა ორივე შეხვედრა მაღალ სპორტულ დონეზე ჩაატარა და დამსახურებულად დაიკავა პირველი ადგილი. ამასთან, მან მოიპოვა საბჭოთა კავშირის პირველობაზე „ბ" კლასის გუნდებს შორის მონაწილეობის უფლება.

ეს ჩვენი უნივერსიტეტის კალათბურთელ ქალთა დიდი გამარჯვებაა.

შეჯიბრებაში უნივერსიტეტის სპორტულ ღირსებას იცავდნენ სპორტის ოსტატები: რ. ახალაძე, ს. ბურჯანაძე, ლ. გეგეშვილი (კაპიტანი), ე. არსოშვილი, ე. ნადარეიშვილი, ც. ჯიმშკარიანი, ნ. წიკლაური, ი. ლაპტიევა, ნ. ტყეშელაშვილი და ა. კალოევა.

უნივერსიტეტის კალათბურთელ ქალთა ამ შესანიშნავ გამარჯვებაში დიდი წვლილი მიუძღვის გუნდის მწვრთნელს სპორტის ოსტატს ა. მესხს.

ვუსურვოთ ჩვენს კალათბურთელ ქალებს შემდგომი წარმატებები.

ბაკურიანში

1-დან 5 თებერვლამდე ბაკურიანში ჩატარდა შეჯიბრება რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების პირველობაზე სათხილამურო სპორტში. შეჯიბრებაში სხვებთან ერთად ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტებიც იღებდნენ მონაწილეობას.

შეჯიბრების პროგრამაში შედიოდა სამჭიდის სამთო სახეები: სლალომი, ჩქაროსნული დაშვება და სლალომი გიგანტი, აგრეთვე თხილამურებით გადარბენა დაბრკოლებების გადალახვით. ქალებისათვის 5—10 კმ დისტანციაზე, ვაჟებისათვის კი 10—15—30 კმ დისტანციაზე. ვაჟები, ამას გარდა, მონაწილეობდნენ ამანათრბენში 10 კმ დისტანციაზე.

უნდა აღინიშნოს, რომ უნივერსიტეტის გუნდი ძირითადად დაკომპლექტებული იყო ისეთი სპორტსმენებით, რომლებიც სპორტის სხვადასხვა სახეებში მეცადინეობენ. ამ ამხანაგებმა შეჯიბრების წინ 10-დღიანი მოსამზადებელი წვრთნა გაიარეს „ბურევესტნიკის" სპორტულ ბაზაზე ბაკურიანში.

შეჯიბრებაში წარმატებით გამოვიდა შ. ცნობილაძე, რომელმაც სლალომ-გიგანტში II ადგილი დაიკავა. ვაჟებიდან კარგი შედეგი აჩვენა სლალომში გეოლოგიის კათედრის ლაბორანტმა თ. კუხიანიძემ.

არ შეიძლება აღუნიშნავი დავტოვოთ გამოვლინებული ნაკლოვანებებიც. შეჯიბრებაზე სუსტად გამოიყურებოდა ქალთა გუნდი, რადგან იგი მეტწილად დაკომპლექტებული იყო შემთხვევითი პირებისაგან და ათდღიანი წვრთნა მათთვის საკმარისი არ აღმოჩნდა.

საერთო გუნდურ ჩათვლაში უნივერსიტეტის გუნდმა გადარბენით ნორმებში მე-6 ადგილი დაიკავა. რა თქმა უნდა, აქედან მომავლისათვის სათანადო დასკვნების გაკეთება დაგვჭირდება.

სამაგიეროდ წარმატებით გამოვიდნენ ჩვენი მოთხილამურეები სამთო სახეებში. გუნდმა სამთო სამჭიდში 4 საპრიზო ადგილი დაიკავა და საერთო II ადგილზე გამოვიდა.

ნ. კასრელიშვილი.

საფაკულტეტო პირველობა ჭადრაკში

მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის თანამშრომელთა პროფბიუროს ინიციატივით ჩატარდა შეჯიბრება ჭადრაკში ფაკულტეტის თანამშრომელთა პირველობაზე. შეჯიბრებაში მონაწილეობას იღებდა 15 კაცი. ტურნირი ძლიერად ჩაატარა და 12 ქულით პირველ ადგილზე გამოვიდა უფროსი მასწავლებელი გ. კვირკველია, 11,5 ქულით II ადგილი დაიკავა დოც. ნ. პატარიამ.

რედაქტორი ჩრ. ვეშაპიძე

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 2-38-34.

ი. ბ სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა. ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტირაჟი 2 000. უე 00544.

ბიბლიოთეკა